

צרות עין.	אשרה ב	אשרה ב
רכושיות מלידה.	אשרה א	אשרה א
קנאות.	אשרה ב	אשרה ב
קפיטליסטיות בננים.	אשרה א	אשרה א
איזה כיף לדבר איתך.	אשרה ב	אשרה ב
בתנועת הכחשה) אור.	אשרה א	אשרה א
כן, תיכף מרגישים שאת מכירה גברי.	אשרה ב	אשרה ב
הספקתי הרבה לפני שחזרתי להיות בתולה.	אשרה א	אשרה א
(בהערצה) אין חכם כבעל הניסיון... לצערי לי אין עם בעלי-	אשרה ב	אשרה ב
(מנחמת) גם אם בעלך היה הבוס שלך, לא היית יכולה לחזור להיות בתולה.	אשרה א	אשרה א
לא היה לי צורך בכך. הייתי יכולה לקנות מחשבים, ולתכנת לו קוקטיילים חדשים כל ערב. (במרירות) חיי כלב.	אשרה ב	אשרה ב
(נאנחת) חיי אישה! (שחתיין) נאנחות. אישה ב מלספת את תוסקה של אישה א)	אשרה א	אשרה א
(לחתיקה) לולולולולו אין את מאכילה אותך, את ימועדון הים התיכון' שלך?	אשרה ב	אשרה ב
עם מה שבא ליד. מזר, קוסקוס, נעליים.	אשרה א	אשרה א
(בסקרנות) ג... זה טוב בשבילך?	אשרה ב	אשרה ב
עניך הרואות.	אשרה א	אשרה א
הוא נראה מאוזן... בלי ספק... מאה אחוז.	אשרה ב	אשרה ב
(בצבעות מזויפת) ככה זה בגיל הזה.	אשרה א	אשרה א
וכלו ורדדו! (פונה לחתיקה) כן אתה שמנמן וורדדו	אשרה ב	אשרה ב
זה מהאבות שלך.	אשרה א	אשרה א
(מופתעת) יש לו אנא?	אשרה ב	אשרה ב
לא רק אחד. יש לו הרבה אבות למעשה זה כאילו אין לו אבא בכלל.	אשרה א	אשרה א
כן.	אשרה ב	אשרה ב
תבני, בשביל יצור כל כך חשוב, שעכשיו הוא עמול לחיים, שמנמן וקטסון, אבל יום אחד הוא יהיה אופוזיציונר טוסו מיליונר, אי אפשר להקל ראש.	אשרה א	אשרה א
מובן מאליו	אשרה ב	אשרה ב
(ממשיכה את העינין) להטיל משימה כזו על הראשון שפוגשים?	אשרה א	אשרה א
חוסר אחריות.	אשרה ב	אשרה ב
לעשות את זה ככה סתם, כאילו את מנסה עונה, ולסמור על אמא אדמה	אשרה א	אשרה א

(בחוסר מוכנה, בצניעות מזויפת) זו לא בעיה. מספיק לרצות בכך. כמו בכל דבר.	אשרה א	אשרה א
זו שאלה של רצון בלבד... של משמעות עצמית (היא מנענעת את העגלה ומומזסת)	אשרה ב	אשרה ב
אחה (מתלכנת) זאת אומרת שגם אני יכולה, אם ארצה נורא?	אשרה א	אשרה א
(בשחצנות) לא, את לא יכולה.	אשרה ב	אשרה ב
למה?	אשרה א	אשרה א
מפני שאת נשואה.	אשרה ב	אשרה ב
ולדעתך זה חיסרון?	אשרה א	אשרה א
עצום?	אשרה ב	אשרה ב
(מהורהרת) יודעתי (מתפרצת) אמא שלי הסתירה את זה ממני	אשרה א	אשרה א
אחה. אז עכשיו אמא שלך אשמה?	אשרה ב	אשרה ב
(בכישיונות) אני רציני... להינשא לבוס שלי.	אשרה א	אשרה א
זה סוג של ביטוח מנהלים, לא?	אשרה ב	אשרה ב
כן. חתיכת שי לחג, גבר.	אשרה א	אשרה א
(משלימה את המשפט של אישה ב) מכובד.	אשרה ב	אשרה ב
גבר...!	אשרה א	אשרה א
אינסליגנטי.	אשרה ב	אשרה ב
גבר...!	אשרה א	אשרה א
כל יכול.	אשרה ב	אשרה ב
אתה זו היתה חגיגה יום יומית של כל החושפן הזה... (מתעשתת) אבל... אין את יודעת?	אשרה א	אשרה א
בוס נשאר בוס, ואם היית עם בוס אחד, היית עם כל הבוסים, לא?	אשרה ב	אשרה ב
(ביושב) ואני מבינה שאת היית.	אשרה א	אשרה א
(תנועת הסכמה מעורפלת) ג... אמך התמדה?	אשרה ב	אשרה ב
לא! הוא.	אשרה א	אשרה א
הוא היה נשוי?	אשרה ב	אשרה ב
כן.	אשרה א	אשרה א
(בסמכותיות) את יודעת, את הזעם המוצדק שלך את לא צריכה להפנות כלפיו אלא כלפי אשתך. אישה באולי.	אשרה ב	אשרה ב
(ממשיכה לקרוא תגר) יש לזון הכול: הטבעת, השם, כרטיס האשראי, והן לא מוכנות אפילו להשאיל את המפרנס השמן שלהן! אגואיסטיות.	אשרה א	אשרה א

simple חיסכון לאפסנאות.

- אישה ב (שוקלת את הטיעון) את צודקת.
- אישה א ישימו אותו מאחורי שולחן. הוא יישב ויכתוב. מה שלא צריך לראות, לא יראו.
- אישה ב (בזריזות) והוא יהיה שימושי, עם הסופר דוקטורט שלו.
- אישה א הצבא יגיד לך תודה, תודה!
- אישה ב (רוכנת על תינוקה, ליטוף מלא חיבה) גוצי' לוצי' לוצי', וידאו קליפ מתוק שלי אפרוח קטן של אמא! (לאישה א) עצוב לי על שלך. אולי בכל זאת, אם נכתוב פתק קטן לרמטכ"ל.
- אישה א (נעלבת) אוי! אם הצבא לא רוצה אותו, הצבא מפסיד! אני לא אנשק את רגלי הרמטכ"ל רק בגלל שלבני צומחות ארבע! (בהחלטיות) אם הארץ אינה רוצה לשלם את ערכו, אמפור אותו בחוץ לארץ.
- אישה ב זה אפשרי?
- אישה א ועוד איך! יש תעשיות אדירות שתהיינה מוכנות לשלם טבין וטקילין בעד היהלומים שלנו. אבל שלא יתלוננו אחר כך אם נפסיד במלחמה! יכלו לקנות נעליים לבני!
- אישה ב את צודקת בהחלט! בפעם הבאה אעשה את בני ישר באמריקה.
- אישה א (בחינויות) לא, לא, לא, אל תעשי זאת!
- אישה ב למה?
- אישה א אם תעשי אותו שם למה שישלמו לך? את זה יש להם בחינם.
- אישה ב על זה לא חשבתי. (בצער) את רואה את העובדות, אני תמיד עושה שטויות, באשמת אמי, שלא שלחה אותי לגן חובה.
- אישה א (מנחמת) די, די, אני אהיה כאן, כדי לעזור לך.
- אישה ב (בדמעות) אבל לא תישארי אתי כל החיים על הספסל הזה!
- אישה א אחרי שאלך הבן שלך יעזור לך, עם הפרס נובל שלו (מלטפת בפיזור נפש את תינוק ב) בידיבידיבידי.
- אישה ב (השתוממות ויאווש) אבל מה עם עכשיו, הערב, כשאחזור הביתה ואמצא שם את הסופר דופר בעל שלי, שאינני יכולה אפילו לענות? (כמעט פורצת בכי) איך אוכל לשאת זאת? זה פשוט נורא!
- אישה א נכון, צריך לעשות משהו. את יכולה אולי לא לחזור?
- אישה ב (פרגמטית בייאושה) אני לא יכולה, מברשת השיניים שלי!
- אישה א (מהורהרת) כמובן. או אולי להתגרש? זה יתן לך את הזמן הנחוץ כדי להעביר את

מלטפת את בטנה) לא הפקננו לחינם (ליטוף לבנה) פולו, פולו (אישה א) והסדרה
האחרונה שלך?
המענק הקטן שלי?
כן, כמה אצבעות יש לך כדי להשיב לך באותה מטבע?
חמש. (מלטפת את בנה) מולמולמולו... יצור ארוקולי של אמא.
קצת מאוכזבת) חמש? רק? (ליטוף מפוזר ומנומס לתינוק א) לומולומולו...
(פגועה) חמש. בסך הכול (ליטוף מהיר לבנה) מרמרמר (אישה ב) עברנו את
תקופת החוס והמתס. המכונה ישנה כדי להתלץ את עבודת היד.
(מהורהרת) כן- (ליטוף מפוזר לתינוק א) ולולולול...
אם כך למה להעמיס עליו, אבירים מיתריים? (ליטוף אוהב לבנה) בדיבידיבידי-
(מלטפת בפזזר נפש גובר את תינוק א) שתניים כפול שלוש שווה שש... (די מרוצה)
לשלי יש בכל זאת אחת יותר?
(במשוכת כתפיים) אחת יותר מדוי (ליטוף אוהב לבנה) פוצי' מוצי' לוצי'
(בדאגה) את חושבת?
מה הוא יעשה בה? (ליטוף אוהב לבנה) פרפרפרפרפר-
(ליטוף בפזזר נפש לתינוק א) פולופולופולו (פונה מהורהרת לאשה א) לא יודעת,
בינתיים הוא מוצץ אותה.
(בהחלטיות) הרגל רע מאוד. זה מענות את החך וְאִפְתַּח את החוש האוראלי שלו.
זה דווקא די שימושי לדעת להתבטא (מדויקת) בשביל השעשועונים ברדיו.
באמת חבל שלא עשית בגרות. (מסבירה) חוש: במובן המיני!
(בתמימות כנה) אפשר להיות מיני באופן אוראלי?
(עצבנית מספשותה של אישה ב) את חושבת שזה אפשרי רק בכתב? (תועת חוסר
אונים של אישה ב) אישה א מדרבת בסמכותיות מעצבת) "אוס, אוריס", הפה,
בלטינית. המין דרך הפה.
(המומה) אוקי זה הרי נורא מה שאת מספרת לי.
אני מאושרת לדעת שאת סוף סוף מבינה.
(בדאגה) אני צריכה אולי... לחתוך את האצבע?
מאוחר מדי. אחרי הסראומה שהוא עבר, הוא ימצוץ אצבע אחרת.
ושלך עם החמש שלו?
אף אחת. Forget it! הוא לא מוצץ אף אחת. תארי לך, עם שפתי הארבעת שלו

החפצים שלך.

(מהורהרת) זה כבר יהיה יותר נוח... (במעשיות) הבעיה היא ש... אני שונאת לארוז.
(בריוניות) אוהב... אבל זה הוא שיעוזב. את מתארת לעצמך: היתום והאלמנה
(במבוכה) אה, מפני ש... פיון (יורה) חשבתי שדיברנו על גרושים.
אישה א כמובן.
אישה ב את אומרת שאהיה אלמנה...
אישה א זוהי צורת דיבור. אישה לבד, חסרת הגנה, עם שושי ששימי קטן על ראש.
(מהורהרת) כמובן...
אישה א (במסתורין) אבל, אם את רוצה גרושים מהירים, סופיים...
אישה ב (עוקבת אחרי כל תנועה של שפתי אישה א) כן?..
אישה א עם רצון כמו שלך, תעשי התאלמות עצמית.
אישה ב אך עושים את זה?
אישה א לא חסרים אמצעים. צאיני, חנקי, הדיפה מהחלון, אקדוחנות, בקטרליזציה, רדיו-
אקטיביזציה... יחד עם זאת הייתי מייצעת לך לנקוט בשיטה הישנה והטובה, רעל.
(במעשיות) זה עושה הכי פחות כתימים.
(מהורהרת) שלא לדבר על החיסכון בהוצאות הגירושין!
אישה א (דואגת) לאוביקטיביות) והקבר לא עולה כסף? אבל אי אפשר לאכול את העוגה
ולהשאיר אותה שלמה.
אישה ב (שרה) אלמנה... טרללה... אני אהיה האלמנה המקסימה... (מתעשתת) זה בכל זאת
קצת עצוב. זה בטח מביא מזל רע.
אישה א למת.
אישה ב בסך הכול הייתי מעדיפה לשחד את בתולי.
אישה א זה אבוד, את לא יכולה.
אישה ב (במרירות) אה, כזה הוא העולמו! את, את יכולה. ואני לא (בנקמנות) הבן שלי, לא
אכפת לי שיש לו רק שלוש אצבעות, אבל הוא יוכל להיות בתולה מתי שרק ירצה.
אישה א (בסקרנות דיסקרטית) יש לורק-
אישה ב כן (ליטוף אוהב לבנה) גיליגיליגילי... צופה טלוויזיה קטן של אמא, קצין רעין שובב
שלי... (פונה לאישה א) איזה מזל שיש לנו תוצרים כדי להתנקם בכול.
אישה א כדי להשיג את מה שהפסדנו (ליטוף קטן לתינוק ב) גולגולמולו... כך ייכון הצדק
החברתי בעולם.

- זה קצת יותר מדי. כל המוסיף גורע. (ליטוף לבנה) בודובודובודו...
- אישה ב הדבר היחיד שמנחם אותי זה שאני בהרבה יותר אמא ממך. (ליטוף אוהב מאוד לבנה) מונומונומונו...
- אישה א (בעוקצנות) אל תאמיני לזה. זמן לא משנה דבר בקטע הזה. (ליטוף מסיבי לבנה) בובובובו... (מחזקת) זה הגימור.
- אישה ב בכל זאת, זמן הוא כסף. כמו שאמרת בנושא המזונות. (ליטוף בפיזור רוח גובר לבנה) גגיניגיניגיניו...
- אישה א זמן אבוד הוא כסף אבוד. צריך לחשוב על התפוקה. (ליטוף ממוקד לבנה) מונומונומונו... (בהתנשאות) שנים עשר חודשים! לא מפתיע אותי שהוא פיתח אצלך תסביך אדיפוס גדול כל-כך.
- אישה ב (בדאגה) נראה לך?
- אישה א בוודאי.
- אישה ב זה חמור?
- אישה א מאוד.
- אישה ב מתים מזה?
- אישה א לא. (ליטוף קליל ומגונן לתינוק ב) טידיטידיטידי... אבל...
- אישה ב (בהקלה, קוטעת אותה, לא רוצה לשמוע יותר) נו, אם לא מתים מזה...! (ליטוף מסיבי לבנה) ביניביניביני...
- אישה א (מסיימת את המשפט בעוקצנות) זהו עיוות מוסרי.
- אישה ב מוסרי? הטלה הלבן שלי! (ליטוף אוהב מאוד) בלבבלבלבל... אדיפוס קטן של אמא (לאישה א) העיקר שהוא נורמלי.
- אישה א (מחזקת בנימוס את דבריה) הנפל הזה! (ליטוף מאוד קליל לתינוק ב) בודובודובודו... (תינוק ב נושך את אצבעה של אישה א. היא צועקת)
- אישה א איייי!
- תינוק ב (צווח) ניאאאאא!
- אישה א (בקול חנוק) הוא נשך אותי!
- אישה ב זו נקמה עצמית. פגעת בו. (לוקחת את התינוק בזרועותיה ומנחמת אותו) די חמודי. די יפהפה שלי. נו, נו. (לאישה א) אמרתי לך שהוא רגיש מאוד.
- אישה א (מביטה באצבעה הנשוכה, מזועזעת) יש לו שיניים!
- אישה ב (משתיקה אותה) שתי שורות! ואת חשבת שהוא כלזמניק... (לבנה) לא נכון, עיניים

שלי? ... לא כולם יכולים למר דבר כזה.
את צריכה להיזהר.

אישה א

מבני?

אישה ב

כל-יך אדיפלי, הוא יכול להיות מסוכן.

אישה א

(באירוניה נאיבית של טפשה) אה, כן! קודם אמרת לי שלא.

אישה ב

זו אמרת, לא ידעתי שהוא עשוי בדגם א-לה-כריש.

אישה א

מה זה משנה?

אישה ב

(בוודאות) ובכן... ביום בו הוא ירצה להרוג את אביו...

אישה א

(בענין פתאומי רב) כן?

אישה ב

(צורח) ניאאאאאא...

תינוק ב

(לתינוקה, בתקופות) טצ, שתוק! תן לי לדבר עם הבתולה הממוחזרת שלו!

אישה ב

(לאישה א) את חושבת שהוא ירצה?

אישה א

הוא מוכרח. התסכך האדיפלי! (ליסוף זוהר לתינוק ב) כוורוכורוכור... החמוד!

אישה א

(צורח ביתר עצמה) ניאאאאאא...

תינוק ב

שתוק!

אישה ב

ואבא שלו הוא לא היחיד שינסע מההלהיך האדיפלי.

אישה א

(צורח) ניאאאא

תינוק ב

(מנועעת את התינוק בתקופות) אתה תשתוק כשאנחנו מדברות, ברוך? (היא נותנת לו מכה, מנועעת) את חושבת שהוא... גם אותי?

אישה ב

(מלבת בחן) לא, איתך — הוא פשוט ירצה לשכב איתך. (ליסוף קליל וזוהר לתינוק ב) קופידון!

אישה א

(בהקלה) אה, טובו אם אני אלמנה...

אישה ב

(מנועעת) אבל גברתי, זה הבן שלך!

אישה א

(בטבעיות) אז מה? הרי ישכבתי עם אבא שלי.

אישה ב

אהה! אם את מעדיפה את האדיפלות על ההתאלמנות העצמיתו בכל אופן, לי יהיה מצפון חברתי נקי. (ליסוף קטן, קליל וזוהר מאוד לתינוק ב) בור... בעל קטן של אמא!

אישה א

(תינוק ב נושך את אצבעה של אישה א)

אישה א

אייין! (מוצצת את האצבע) הוא שוב נשך אותי!

אישה א

(מכה את תינוקה) תתנהג יפה בזמן שאני דנה בעתידנו עם אדם מבוזר. (לאישה א)

אישה ב

תסלחי לו, הוא עדיין קטן, אבל כבר מניאק גדול.

אישה א

אישה א

אוהו! כבול את לא צריכה להכות אותו. זו לא אשמתי. התורשתי הקטן! (מנפפת לו ביד מרוחק מפחד פן ינשך שוב) הוא כל-יך מינימימיני...

אישה ב

(בפסקנות) מיני או לא, צריך לחנך אותם, את המנוכרים הקטנים האלה. וזה אף פעם לא מוקדם מדי.

אישה א

במקרה הזה את חוקא צורקת. היה צריך להתחיל כבר בבטן.

אישה ב

במיחד עם שלי, בעלי לעתיד.

אישה א

מקהלת הפסיכולוגים שלנו מחזיקה באותה דעה.

(תינוק ב צורח שוב. תינוק א מגחך)

אישה א

לא נראה לי שמוציאים חן בעיניו הדיבורים שלנו.

אישה ב

(מרימה את ידה על תינוקה) סתום תיפה, עכשיו אם לא תשתק, אני אתך אותו. לתינוק של הבתולה הממוחזרת שיאכל אותך.

אישה א

(מחוררה) לא, זה אסור.

אישה ב

למה?

אישה א

(נבוכה מעט) בגלל... השניים שלו.

אישה ב

הוא לא יעשה לו שום נזק.

אישה א

לאן שלי.

אישה ב

(בלי רע לב) מה, אין לז?

אישה א

זוהי, שיש.

אישה ב

נו, אז מה?

אישה א

(במבוכה) משורים אלקטרוניים.

(שני התינוקות קופצים זה על זה זוטורפים זה את זה, תך השמעת קולות לעיסה ובלעיה. שתי הנשים ממשוכות בעניין רב בשיחתן)

אישה ב

(מוקסמת) אלקטרוני! כמה שהוא משוכלל!

אישה א

(בצניעות מעושה) פטנט שהגשתי.

אישה ב

פטנטו! עכשיו אני מבינה למה את מוכרת אותו ביוקר בחוץ-לארץ.

(התינוקות עושים רעש איום. האמהות מנועעות את העלות כדי להרגעם)

אישה א

שששו!

אישה ב

שששו! (ממשיכה בשיחה) לפני הפעם הבאה, אעשה תעודת ברות. ככה גם אני

אוכל-

(רעש של התינוקות קוטע אותה)

קרקס הכוּס של ז'אנין וורמס

כשהגעתי לפריס ב־1966, התנסס השם המסתורי של אחד המחזות של ז'אנין וורמס, הלילה, על כל לוחות המדעות בעיר. מאוחר יותר פגשתי אותה בדירתה, מול ארמון אליזה. הקסמתני מיד מהחומור והנדיבות השופעת שלה. היה באישיותה ערבוב מוזר של לצנ ושל אצילה מחצר המלוכה היפנית. היא נהגה לספר לי סיפורים מרתקים על קוקטו ועל יוגנסקו, שאותם הכירה היטב. היא שחקנית מלידה, מרגשת, מצחיקה. אך המחזות הם רק חלק קטן מיצירותיה של וורמס. היא כתבה רומנים אחדים וכן כתבה ספר זכרונות שבו סיפרה על ילדותה בתקופת מלחמת העולם השנייה, על בריחת משפחתה לארגנטינה, על הנשפים הקסומים כבאגוס איירס ועל פגישותיה עם Roger Caillois, פילוסוף ואנתרופולוג שעסק בניתוח משחקיהם של בני אדם. היא כתבה גם ספרי הוגות: שירי הלל לשקפי (Apologie du Mensonge) על הקללה (D'une Malediction les Vies de) ופיתוח עצמית (Petit Traite de la Dilatation de Soi) חיים של מוות

(La Mort).

מחזות לנשים בלבד
הרפרטואר התיאטרוני סובל ממחסור בתפקידים לנשים. לבד מיצירות יוצאות דופן כמו המשרות ומחזותיו של פדריקו גרסיה לורקה, הצע התפקידים לנשים דל מאוד ורחוק מלספק את כל השחקניות המבקשות להופיע על הבמה. מבחינה זו, ז'אנין וורמס היא תופעה יוצאת דופן. היא כותבת כמעט רק לנשים, מחזות מצחיקים שאינם דורשים תפאורה כלשהי או תלבושות מסובכות. בדומה להופעות של ליענים בקרקס מחזות אלה מבוססים על יכולתו של השחקן בלבד. בדומה לקרקס, הבמה ריקה, לבד משתי נשים ומספר מועט של אבירים.

במחזה פוז'י מוג'י (Mougnou Mougnot), שתי נשים משוחחות ליד התנוקות שלהן. בסוף המחזה אוכלים התנוקות זה את זה. במחזה ארוחת ארבע (Le goéier) שתי יחידות אוכלות עוגות ובו בזמן מרכלות על אחת מחברותיהן. אי אפשר להבין מדבריהן מי בדיוק שכב עם מי, אף על פי שהשתיאוציה די פשוטה. הן אוכלות ומדברות בו בזמן, והאוכל שבפיהן מונע מהן לבטא בבהירות את דבריהן. במחזה המתכונ (La recette) שתי שוערות מבשלות את בעליהן. המחזה בבקשה, אדוני (Pardon, Monsieur) אינו מחזה לנשים, אבל הטקסט נשען על עקרון דומה: תליין ונידון למוות. מאוז מנומסים מתעקשים לתת זה לזה את זכות הקדמה בדרך אל הגיליוטינה.

הההההה!

וואאאאא!

תנוק א תנוק ב

אישה ב אישה א

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

איש ב

איש א

. ומחזות של וורמס אפקטיביים מאוד על הכמה. הם מוצגים בארה"ב, בקנדה, בגרמניה, בצרפת וביפן, שם יש אפילו תיאטרון הקרוי על שמה.

תיאטרון של ליצנות

במסורת הקרקסית קיימים שני סוגים של ליצנים: הליצן הלבן הלבוש בבגדים מפוארים, מאופר באופן אלגנטי, צורת דיבורו מלומדת, הוא יודע הכול ומדבר על כל נושא שבעולם. לעומתו, הליצן האדום הלבוש סמרטוטים, מאופר באופן גרוטסקי, מנסה לחקות את מעשיו המוצלחים של הליצן הלבן, אך נכשל במשימתו שוב ושוב. התיאטרון של וורמס הוא תיאטרון של ליצנות, הממשיך את המסורת הזאת. במחזותיה יש תמיד שתי דמויות: הליצנית הלבנה היודעת הכול ונואמת נאומים ארוכים על כל נושא ונושא (אישה א) והליצנית האדומה השואלת את השאלות ובתמימותה מקדמת את הדרשיח (אישה ב). דמויות אלה מייצגות את שני הצדדים הקיימים בז'אנר וורמס עצמה. לדמויות אין אף אדום או פה מאופר כחצי סהר, אך דעותיהן מודרניות באופן מוגזם, מפלצתי.

הנשים של וורמס מיליטנטיות בשאיפתן לשחרור. הקרבן של הרצון הזה הוא הבעל, שבדרך כלל אינו מופיע במחזה. הן בוגדות בן, הורגות אותו, מבשלות ואוכלות אותו, וכל זאת בשמחה מופרעת. הדימוי המרכזי הוא אכילה, האדם כטורף הולך על שתיים: הנשים טורפות את העוגות ואת הבעלים. כל מה שנותר לתינוקותיהן הוא לטרוף זה את זה. מתחת למעטה התחרה של דר שיח מאוד אלגנטי נמצאת אלימות של ג'ונגל. אולי בדומה לסרט של לואיס בונואל, המלאך השוחט. כמו בקרקס, ההומור השחור מתערב בהומור האבסורד. זהו הטירוף האבסורדי הבולט במחזותיה של וורמס, טירוף הפועל בעיקר באמצעות השפה. בפוצ'י מוצ'י הנשים מרקידות את השפה כלהטוטניות. הן מדלגות בין הרמות השונות של השפה, הן יוצרות מילים חדשות המייאשות מתרגמים בכוח.

כדי לתרגם את וורמס צריך חוש הומור מפותח, היכרות עם כל הרמות של השפה הצרפתית, החל בצרפתית של המאה השבע עשרה וכלה בסלנג, ורגישות רבה למוסיקליות של שפת המטרה, כי ז'אנר וורמס היא מעל לכל משוררת.

כמו בקרקס דבר לא קורה במחזות של וורמס. מעמד ההתחלה זהה לחלוטין למעמד הסיום: שוב יעלו הפילים על הגלגלים, שוב יתעללו הליצנים הבלתי נלאים זה בזה, ושוב תחוללנה הרקדניות. אצל וורמס, בניגוד לקרקס, העלילה יוצרת אשליה של התקדמות, אך הגרעין האמיתי של המחזות הוא זה של קרבות לשוניים מהירים, שיש לביים אותם כתיחידות של קומדיות אקספרס, מחזות קצרצרים שאורכם דקה או מספר דקות, שכמותם כתבה ז'אנר וורמס בשפע. כל אלה אינם צריכים להפתיע אותנו. כך כתובים המחזות של בקט וגם אלה של יונסקו.

בֵּיִים אֶת וֹרְמָס

על מנת לביים את יצירותיה של ז'אנין וורמס אין לעבוד בדרך עבודתם של במאים ריאליסטיים (מי הן הנשים האלה? על מה מדבר המחזה?), אלא כמנהל קרקס, ליצור טיפוסים ליצניים חזקים הרחוקים מהמציאות לא פחות מהדמויות של פוטיט ושוקולט, זוג הליצנים המפורסם מהקרקס הצרפתי של שנות העשרים. יש ליצור קול אופייני והליכה אופיינית לכל אחת מן הנשים. השחקניות צריכות, כפי שאמר ז'אק לאקוק, להמציא את הליצן שלהן (Trouver son clown). רק אז ניתן לגשת הלכה למעשה לעבודת הבימוי.

כל "קומדיית אקספרס" צריכה להיות מבוזמת באופן שונה וכחצגה שלמה בפני עצמה. למשל: הקטע מפוצ'י מוצ'י שבו שתי הנשים עושות קולות תינוקיים לילדים שלהן אינו טקסט אלא הצעה למשחק שמציעה המחזאית. אם הבמאי והשחקניות מתייחסים להצעה ברצינות, ניתן להפיק מהקטע הזה תוצאות מדהימות. כמו בקרקס או בקברט, יש להמשיך עד שהקהל צוחק צחוק היסטורי. הטקסטים של הליצנים יתקשו להעלות חיוך על שפתיו של הקורא, אולם הם מאפשרים לשחקנים להמציא המצאות גופניות ומוסיקליות. הם מעין גירויים המותירים מקום רב לביטוי עצמי יצירתי של הליצנים. אך הטקסטים של ז'אנין וורמס אינם רק אוסף של "גגים" מצחיקים. על הבמאי לגלות את העומק של המחזות. אולי עליו לקחת את כל המחזות של וורמס יחד, את כל הזוגות הללו המדברים ומדברים ותוך כדי כך מפוררים את ההיגיון ואת השפה, ולהביא אותם לנדוד במדבר, למשל, עם מזוודות ענק מלאות בכפות כסף. מדי פעם, במהלך הנדודים, תיפתחנה המזוודות וכפות הכסף תתפזרנה בשאון. זה מה שנותר מתרבות מאוד עדינה. וזה מקסים ובו זמנית גם מגעיל את המחזאית. מעבר לצחוק, הבמאי צריך למצוא במחזות גם את הייאוש הגדול. לז'אנין וורמס יש צורך בנצחיות ובהבנה. היא רוצה להבין את העולם. היא אינה מסוגלת לשאת את חוסר המשכיות ולפיכך גם אינה מסוגלת לשאת את חוסר התוחלת שבכל פעולה אנושית. מהארנק האלגנטי שלה היא שולפת קרקס כיס נשי. ממנו צצות המפלצות הדברניות שלה, שמקפיצות את המילים במיומנות רבה, אך בין השורות צפה ועולה צעקת תמיד של יאוש.